Rondane-Dovre nasjonalparkstyre

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Villreinsenter Nord
Hjerkinnhusvegen 33
2661 Hjerkinn

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47
fminpost@fylkesmannen.no
http://www.nasjonalparkstyre.no/rondane-dovre

Trond Brynjulf Vigerust
Bjørnstadgutua 30
2849 Kapp

Saksbehandler Trond Stensby **Vår ref.** 2019/19670-2 432.2 **Deres ref.** **Dato** 16.12.2019

Grimsdalen LVO - dispensasjon - motorferdsel - 2020 - bar mark - restaurering av Måsåbu - Trond Vigerust - delegert sak

Delegert vedtak

For transport av byggematerialer og uttransport av rester/avfall og verktøy gis det med hjemmel i verneforskrift for Grimsdalen landskapsvernområde § 3 pkt. 5.3.e tillatelse for inntil 2 turer med traktor og henger. Det gis også dispensasjon i medhold av naturmangfoldlovens § 48, 1.ledd for motorferdsel på den delen av traséen som ikke er vist i forvaltningsplan og dermed ikke hjemlet i § 3 punkt 5.3 e.

Tillatelsen/dispensasjonen er gitt med følgende vilkår:

- Tillatelsen/dispensasjonen gjelder fra 15. juni og frem til 1.desember 2020.
- Transporten skal følge trase etter eksisterende kjørespor fra Haverdalsvegen og videre som vist i figur 1 i saksvurderinga, etter at terrenget har fått tørka skikkelig opp.
- Det er viktig at det ikke kjøres utenfor det etablerte kjøresporet.
- Påtreffes villrein skal transporten avbrytes
- Statens naturoppsyn Rondane (tlf. 481 13 674) skal i forkant av transporten ha melding om når kjøringa skal gjennomføres.

Denne tillatelsen gjelder etter verneforskriften og naturmangfoldlova. Dovre kommune har ansvar for behandling etter motorferdsellova. Tiltakshaver har selv ansvar for innhenting av samtykke fra berørte grunneiere.

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Dokumenter i saken

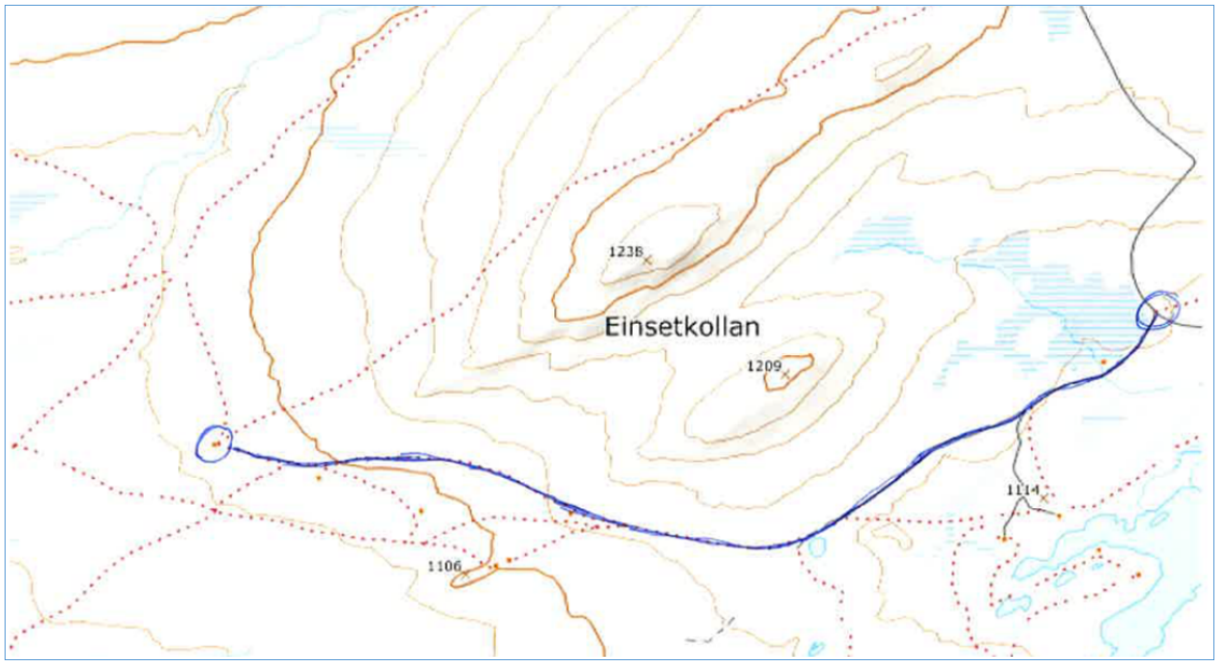
Tema	Dato	Avsender/mottakar
Søknad - Grimsdalen LVO - bar mark - restaurering av Måsåbu - Trond Vigerust	07.11.19	Trond Vigerust

Saksopplysninger
Trond Brynjulf Vigerust har i brev datert 07.11.19 søkt om følgende:
« Viser til dokument datert 09.07.19 med referanse 2019/11465-2 432.2 samt telefonsamtale 08.11.2019

Vi restaurerte måsåhuset vårt under Einsethø i Grimsdalen sommeren 2018. I overnevnte dokument ble vi gitt tillatelse til å kjøre inn 4 turer med traktor sommer/høst 2019. Vi har prioritert restaurering av gamlestua på gården i sommer og det ble litt hektisk på høsten. Vi har vært inn på måsåhuset flere ganger i sommer og ferdigstilt tørrmuring og ildsted. Disse gangen har vi gått inn.
Vi kjørte inn en tur med traktor og fikk hentet ut det meste av brasket som lå igjen utvendig etter restaureringen. Snøen kom tidlig i år slik at planen om å hente ut materialer og verktøy ble utsatt. For å ferdigstille prosjektet samt hente ut materialer og verktøy søkes det om følgende for 2020.

1. *Inntil 2 turer med traktor og henger sommeren 2020.*

Vi er klar over at slik transport ikke kan foregå før etter den 15 juni og at marken skal være tørket opp. Videre vil vi bruke samme kjørevei som beskrevet i tidligere søknader og som ble brukt sommeren 2018.»

Figur 1.Kartustnitt: Kart oversendt fra søker da det ble omsøkt transport knyttet til oppføring av utedo (sak 2017/1950). Ønsket kjøretrasé vist i blått.

Tidligere tillatelse
Trond Brynjulf Vigerust fikk i delegert vedtak, 09.07.19 tillatelse/dispensasjon til 4 turer med traktor og henger.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I medhold av vedtak i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre den 25. september 2015 er myndighet til å treffe vedtak i alle saker som gjelder søknad om tillatelse etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser, samt kurante saker etter naturmangfoldlovens § 48, delegert til nasjonalparkforvalter/sekretariat. Dette inkluderer eksempelvis saker som omhandler motorferdsel både på snødekt mark og barmark, organisert ferdsel, og ferdsel med hest, sykkel eller hundespann.

Verneforskrift – formål

Området for omsøkte tiltak ligger i Grimsdalen landskapsvernområde og verneforskriftens § 2 angir følgende formål for vernet:

- ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart,
- ta vare på en del av et stort sammenhengende fjellområde, med leveområder villreinstammen i Rondane og et rikt dyre- og planteliv,
- sikre viktige og mye brukte trekkområder for villreinen,
- ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

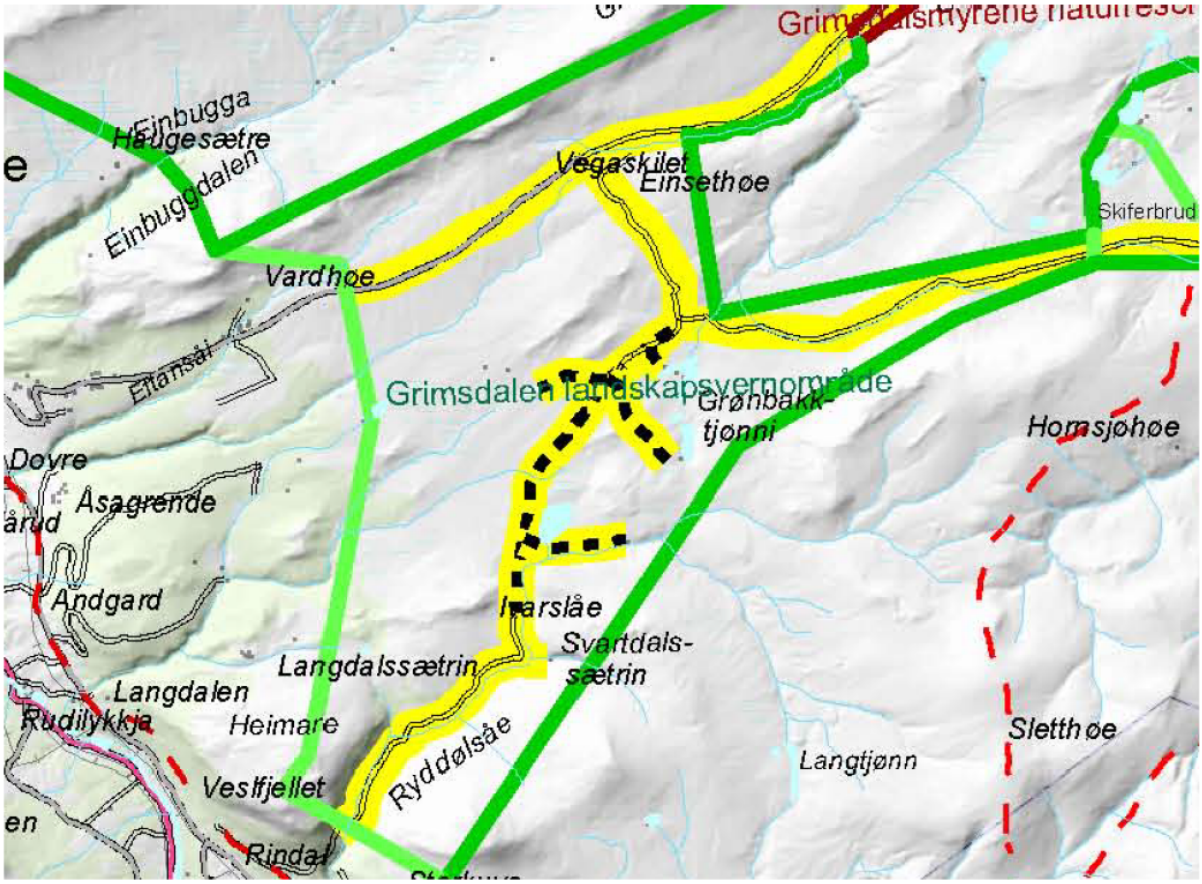
Motorferdsel utenom veg i landskapsområdet er forbudt, jf. § 3 pkt. 5.1. Vernebestemmelsen åpner for motorferdsel på Haverdalsvegen i perioden 15. juni - 1. desember.

Forvaltningsmyndigheten kan med hjemmel i pkt. 5.3. e) gi tillatelse til: *«Nødvendig motorisert transport på barmark til buer og hytter langs traktorveien mellom Haverdalsvegen om Ryddølstjønna til Ivarslåe.»*

Forvaltningsplan

Når det gjelder valg av transportform og årstid står det i forvaltningsplanen at der det er kjørespor (tillatelse kreves) og disse er nevnt spesielt i forskriften, skal saksutredningen gjøre en avveining mellom transport på barmark eller snø. Videre står det at for hytter langs kjørespor som ikke er nevnt i forksriften, vil tillatelse til transport på barmark bare gis unntakvis og ved spesielle behov.

Forvaltningsplanen sier videre (s. 86): *«Om sommeren er det kun i spesielle tilfeller det er gitt dispensasjon for barmarkskjøring til hytter/buer. Dette har vært i forbindelse med restaurering av bygninger der transportbehovet har vært stort og der det allerede finnes kjørespor.»*

Figur 2. Kartusnitt: Vedlegg 21 i forvaltningsplan viser bilveger og kjøretraser – sommer (utsnitt Grimsdalen)

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven § 48 stiller svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkår må være oppfylt. Unntak kan også vurderes «dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig». Dispensasjon må heller ikke gis om vilkåra er oppfylt. Skjønn og instrukser fra overordnede myndigheter spiller også inn. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfelle som ikke ble vurdert på vernetidspunktet

I tillegg til behandling etter verneforskrift og eventuelle retningslinjer i forvaltningsplanen (og naturmangfoldloven § 48) må søknaden også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 i (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmf. § 7.

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i dette området er godt. Når det gjelder villrein foreligger NINA Rapport 1013, Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014 og NINA Rapport 339 fra 2008 som oppsummerer kunnskapsstatus og leveområde, samt tilhørende kart utarbeidet i forbindelse med arbeid med regional plan for villreinen i Rondane og

Sølnkletten. NINA Rapport 551 utreder konflikten mellom villrein og menneskelig ferdsel i området (§ 8).

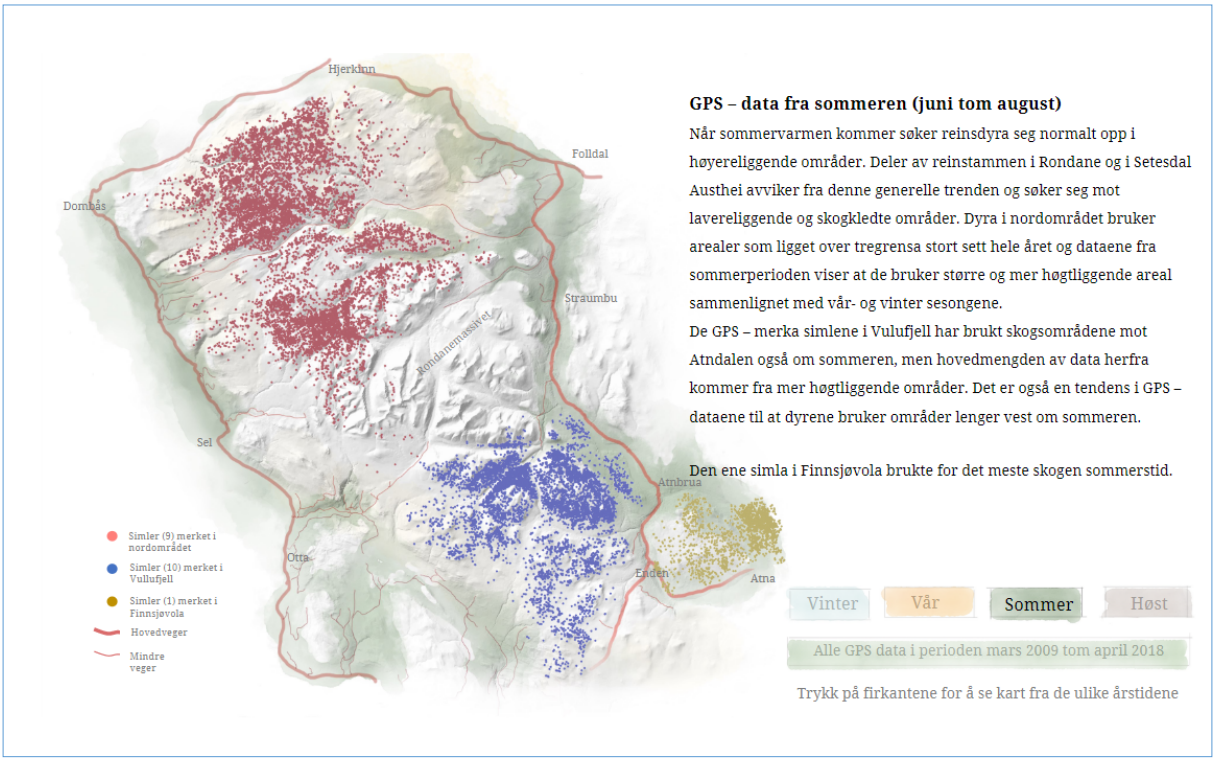
Presedens
Det er et stort antall veiløse buer i Rondane og Dovre, der eieren kan ha ønske om å få dispensasjon for transport på barmark. Motorferdsel på barmark er på den annen side godt regulert i verneforskriften og forvaltningsplanen, og dispensasjoner blir bare gitt i særlige tilfeller.

Vurdering
Intensjonen i vernebestemmelsene er at all motorferdsel i landskapsvernområdet skal holdes på et minimum. Det er derfor viktig at man ikke ser på den enkelte tur isolert sett, men vurderer kjøringen i et helhetsperspektiv, for på den måten best mulig å følge opp intensjonene med bestemmelsene om motorferdsel i utmark.

Naturmangfoldloven § 48 stiller svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkår må være oppfylt. Unntak kan også vurderes «dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig». Dispensasjon må heller ikke gis om vilkåra er oppfylt. Skjønn og instrukser fra overordnede myndigheter spiller også inn. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfelle som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. I foreliggende sak vil verken sikkerhetshensyn eller vesentlige samfunnsinteresser være relevant og søknaden vurderes etter 1. alternativ.

Det foreligger data fra GPS-merkeprosjektet i perioden fra 2009 og fram til i dag. Måsåbua ligger innenfor det området i Dovre som inngår i prosjektet «Registrering av villreinen sin områdebruk innan Gråhø/Tjønnseterfjellet i Nord-Fron og Sør-Fron og i Veslefjellet/Kuva i Dovre». Her er det foretatt registreringer siden 2013. Fra årsrapporten for Kuva i 2018 heter det bl.a.: Heile området blir i større eller mindre grad brukt av rein. Bukkeflokkar er regelmessig registrert i områda frå Einsethø - Grønbakken og ned mot skoggrensa frå tida ikring snøsmelting og heile forsommaren. Det er gjort betydeleg færre observasjonar av bukk i området i år enn tidlegare. I 2016 sier rapporten at «Fra august og utover høsten var det observert flere fostringsflokker og blandaflokker helt ned mot bjørkebeltet mellom Åsaranden og Veslfjellet. Det har i 2016 vært registrert mere bruk av arealene innenfor fokusområdet av både blandaflokker og fostringsflokker enn i 2014 og 2015».

I figur 3 er det vist kart med GPS-registreringer av villrein i sommerhalvåret i Rondane nord. Figuren viser at villreinen bruker det aktuelle området for omsøkt motorferdsel.

Figur 3. Utdrag av kartfortelling villrein.no (16.12.19), villreinen sin arealbruk om sommeren, Rondane nord.

I sak 2017/1950 ble det gitt dispensasjon til oppføring av en frittliggende utedo/vedlagring i tilknytning til en eksisterende måsåbu. Måsåbua skulle i tillegg vedlikeholdes/restaureres, og det ble i vedtaket gitt tillatelse til motorferdsel langs eksisterende kjørespor fra averdalsvegen om Ryddølstjønna til Ivareslåe i forbindelse med transport av byggematerialer og utstyr. Det ble gitt tillatelse til inntil 5 turer. Ifølge søker viste det seg at dette ikke var nok, og det ligger fremdeles en del rivingsvirke, det skal tørrmures skiftermur, ildsted/peis skal ferdigstilles og redskap og verktøy kjøres ut.

Forvaltningsplanen åpner for barmarkstransport etter et bestemt kjørespor i det aktuelle området. Det er flere kjørespor som vises på flyfoto i dette området, men vedlegg 21 i forvaltningsplanen viser at bare deler av den omsøkte traséen er omfattet av kjøretrasé der forvaltningsmyndighten kan gi tillatelse. Den siste kilometeren frem til måsåhuset synes ikke å være en del av kjøretraséen som vist i vedlegg 21. Transporten her må derfor vurderes etter naturmangfoldsloven § 48 om dispensasjon. Søker har fått tillatelse til å oppføre utedo og har i tillegg gjennomført et større restaurerings/vedlikeholdsarbeid på måsåbua. Det vurderes som rimelig at det gis anledning til å transportere ut riviningsvirke og redskap samt å få ferdigstilt det siste rest av arbeidet samt ryddet opp. Selv om siste del at traséen ikke går langs et godkjent kjørespor, er det likevel et eldre kjørespor som går frem til måsåbua slik at om dette brukes vil vegetasjonen skades minimalt.

Måsåbua ligger nær viktige trekkområder for villreinen og vår- og sommerbeiteområder. Ferdselen i dette området antas i dag å være begrensa, sammenligna med andre deler av Rondane nord. Transport av materialer og riviningsvirke samt verktøy og redskap ville ha medført et større antall skuterturer. Etter en konkret avveining i foreliggende sak som dreier

seg om et større bygge- og restaureringstiltak, vurderes transport på barmark delvis etter et godkjent kjørespor å være den beste transportløsningen både for tiltakshaver og i forhold til verneverdien i denne konkrete saken jf. naturmangfoldlovas § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Påtreffes villrein må transporten avbrytes. Vi vurderer at omsøkte motorferdsel ikke vil stride mot verneformålet og ikke påvirke verneverdiene nevneverdig.

Før transporten starter opp, må tiltakshaver sjekke at traseen er godt opptørka og at transporten kan gjennomføres uten at det oppstår dype kjørespor. Gjøres dette forventes ikke at naturmangfoldet skades (nml § 11). Det skal etterstrebes å minimmere kjøringen til det absolutt nødvendigste.

Vi vurderer at det er tilstrekkelig med kunnskap om villrein og andre verneverdier og at det derfor ikke er nødvendig å ta i bruk føre-var prinsippet (nml § 9) i denne saken. Aktiviteten er forbigående og skal skje i et begrenset tidsrom i et område hvor det i utgangspunktet er begrenset ferdsel og det vurderes at den samla belastningen for naturmangfoldet i området er akseptabel (nml § 10).

Konklusjon

Søknaden gjeld i praksis forlenging av et løyve som ble gitt for 2019. Forholdet til verneregler og konsekvenser for verneverdiene i området er derfor tidligere vurdert. Vi mener det likevel er uheldig at motoferdselen ikke blir avgrenset til det året det i utgangspunktet er søkt for. Dette endrer forutsetningene for vurdering av søknaden, m.t.p. at det ikke må bli etablert et fast mønster med transport til måsåbua.

Vi har likevel forståelse for at det er nødvendig å fullføre arbeidet og oppryddinga ved måsåbua, og vil gi tillatelse for to nye turer i 2020.

Med hilsen

Trond Stensby
nasjonalparkforvalter
Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg:
1 Kjørebok mal 2020

Kopi til:
FYLKESMANNEN I INNLANDET Postboks 987 2604 LILLEHAMMER
Villreinnemnda for Rondane Sølnkletten
Gråsida sameie
Finn Bjormyr, Statens naturoppsyn
Eirin Berge